Synthetron
Crowdsourcing insightful action

RAPPORT
Samen Prioriteren
Bergen op Zoom

Synthetron N.V., Leo Dijkema, Lucas de Jong, Rick Peeters
Sessie datum 29-03-2021

Samenvatting

Op 29 maart is er met 86 inwoners van de gemeente Bergen op Zoom een online gesprek geweest met als doel om te begrijpen welke keuzes inwoners zouden maken in de bezuinigingen en wat daarbij hun achterliggende reden is. Dit gesprek is een verdieping op de eerder uitgezette vragenlijst op een aantal cruciale punten. Het gesprek was levendig, er zijn in totaal 1262 berichten gedeeld in ruim een uur, waarbij de consensus gemiddeld was als we dat met andere Synthetron dialogen vergelijken.

De sessie is begonnen met een vraag over mooie en minder mooie punten van het wonen, werken en recreëren in Bergen op Zoom (BoZ). Hierin komt naar voren dat de toegang tot mooie natuur, het historische centrum en de leefomgeving drie grote positieve pijlers zijn voor BoZ. Leefomgeving beslaat onder meer bereikbaarheid, woonplezier, voorzieningen en sfeer. Wat minder mooi is aan de gemeente is met name het gebrek aan werkgelegenheid. Met name voor hoogopgeleiden.

Vervolgens is besproken wat de voorkeur zou zijn van de deelnemers als het gaat om het verkopen van vastgoed dat de gemeente nu bezit. De overgrote meerderheid (70%) geeft hier aan dat slechts een gedeelte verkocht zou kunnen worden. De deelnemers zijn het met elkaar eens dat bijvoorbeeld sportaccommodaties verkocht zouden kunnen worden, maar dat historische of monumentale panden niet verkocht mogen worden, of onder voorwaarden. Dit om het risico op achterstallig onderhoud te vermijden en niet de grip op beeldbepalende monumenten te verliezen.

Als er toch wordt overgegaan tot verkoop van monumenten, dan is er een aantal voorwaarden dat wordt gesteld door de deelnemers. Het meest sterk komt naar voren dat de bestemming van het vastgoed duidelijk afgesproken moet worden met alle verplichtingen voor de koper van dien.

Ten aanzien van de bestemming van de zwembaden zijn de deelnemers verdeeld. Het grootste gedeelte (48%) geeft aan dat de zwembaden anders geëxploiteerd moeten worden met onder andere meer flexibiliteit in openingstijden. Daarnaast wordt de behoefte aan 2 zwembaden bij de deelnemers naar voren gebracht. Ook moet, ongeacht de keuze, voldoende ruimte blijven voor zwemonderwijs en toegankelijkheid voor ouderen, gehandicapten en mensen die minder bedeeld zijn.

Vervolgens is de deelnemers gevraagd naar bezuinigingsopties en mogelijke inkomstenbronnen. Het verbeteren van de efficiëntie van het gemeentelijk apparaat, een kritische evaluatie van geldstromen, het betrekken van burgers en het schrijven van een meerjarenplan en visie komen hierin het sterkst naar voren. Als inkomstenbronnen noemen de deelnemers: hogere kosten in rekening brengen voor evenementen, de Auvergnepolder exploiteren en het invoeren van de hondenbelasting.

De deelnemers hebben hierna hun voorkeur uitgesproken ten aanzien van de mate van bezuinigen. Ook hier zijn de meningen van de deelnemers verdeeld, variërend van niet bezuinigen tot hard bezuinigen en lastenverzwaring. De meerderheid (61%) geeft aan een beetje te willen bezuinigen in combinatie met een lastenverzwaring. Ook zijn er enkele deelnemers die pleiten voor extra financiering aanvragen en een artikel 12 gemeente te worden. Dit is geen keuze optie die was voorgelegd, maar wordt een aantal keer genoemd. Wat algemeen naar voren komt, is dat de bezuinigingen niet negatief mogen uitpakken voor de minima.

In het afsluitende advies geeft men aan dat er moet worden geïnvesteerd in de toekomst en er een visie en meerjarenplan moet worden geschreven. Ook vindt men dat de efficiëntie en doelmatigheid van het gemeentelijk apparaat verbetering behoeft en dat er meer gebruik moet worden gemaakt van kennis en expertise van de burgers middels participatie.

Inhoudsopgave

Samenvatting **2**
Inhoudsopgave **4**
Aanleiding, doel en aanpak **5**
Kenmerken van de dialogen en de deelnemers **6**
Uitkomsten van de dialogen **7**
1. De mooiste punten van Bergen op Zoom 8
2. Gedeeltelijke verkoop van vastgoed is een haalbare optie 12
3. Randvoorwaarden bij verkoop vastgoed. Bestemming van vastgoed is belangrijkste voorwaarde. 15
4. Verkoop van zwembaden of andere exploitatie? 17
5. Overige suggesties om te bezuinigen 22
6. Voorstel is om een beetje te bezuinigen i.c.m. een kleine lastenverzwaring 27
7. Investeer in de toekomst en schrijf een visieplan! 31
Bijlagen **35**
Bijlage 1: Uitleg van de Synthetron methode 36
Bijlage 2: Vragenscript 37
Bijlage 3: Contact details Synthetron 38

Aanleiding, doel en aanpak

Aanleiding en doel van het online gesprek

Gemeente Bergen op Zoom heeft een structureel geldtekort. Vorig jaar werd hiervoor door een meerderheid van de politieke partijen in de gemeenteraad een Focusakkoord gesloten om hier een oplossing voor te vinden. In december is door de gemeenteraad al een pakket aan maatregelen vastgesteld dat een bedrag van zo'n 5,5 miljoen aan bezuinigingen inhoudt. Meer dan 3 miljoen hiervan is een bezuiniging op personeel bij de gemeente zelf. De rest van dit bedrag zal vooral op taken worden bezuinigd. Maar met die 5,5 miljoen euro is Bergen op Zoom nog lang niet uit de zorgen. In 2024 moet er uiteindelijk een bedrag van meer dan 13 miljoen worden gevonden. De gemeenteraad wil dat in 2021 al 70% gerealiseerd wordt. Dat betekent dat er dit jaar bovenop de 5,5 miljoen euro nog ruim 3,5 miljoen aan bezuinigingen gevonden zal moeten worden.
Het is onmogelijk om dit soort bedragen te bezuinigen zonder dat iemand daar ook maar iets van merkt. Onder de projectnaam 'Samen Prioriteren' worden bij inwoners ideeën opgehaald en voorgelegd.

Om ideeën op te halen is in eerste instantie een vragenlijst gebruikt. Deze is onder het burgerpanel uitgezet, maar ook andere inwoners, instanties en belangengroepen zijn hiervoor actief uitgenodigd. . In de vragenlijst, die door 1764 mensen is ingevuld, zijn de eerste mogelijke bezuinigingen geïdentificeerd, maar ook gebieden waar bezuinigen niet wenselijk is. Daarom is nog een zogenaamde synthetron dialoog georganiseerd om te begrijpen waarom men bepaalde keuzes maakt en hoe het laatste 'gat' gevuld kan worden. De insteek van dit gesprek was vooral om argumenten en afwegingen, het 'hoe en waarom' van inwoners te begrijpen.
De opbrengsten van zowel de vragenlijst als de synthetron dialoog worden meegenomen in het opstellen van de uitwerkingen van het Focusakkoord. De gemeenteraad neemt uiteindelijk op 27 mei 2021 een besluit over de tweede uitwerking van het Focusakkoord.

Aanpak van de analyse

- Analyse van de data is allereerst gedaan op basis van de gegenereerde Synthetrons Deze Synthetrons zijn geanalyseerd en geclusterd naar inhoud. Per vraag wordt de uitslag van deze clusters weergeven in een grafiek. Clusters worden regelmatig geïllustreerd aan de hand van letterlijke Synthetrons. Als een Synthetron in de tekst wordt vermeld, is deze ***schuin gedrukt*** weergegeven.
- Zie bijlage 1 voor een uitgebreide uitleg van de methodiek.

Kenmerken van de dialogen en de deelnemers

In totaal deden er 86 deelnemers mee aan het online gesprek. De sessie kenmerkt zich als een actieve sessie. Het aantal berichten dat de deelnemers per persoon hebben geschreven ligt boven het gemiddelde:

- Het aantal berichten dat is verstuurd per persoon (14) ligt boven het aantal berichten dat gemiddeld (11) per persoon wordt gestuurd.
- De interactiviteit is ook iets boven gemiddeld. Het percentage reacties op elkaar (21%) ligt iets boven het gemiddelde (19%) van wat wij zien in andere sessies.

De overeenstemming tussen deelnemers is gemiddeld:

- Het % Synthetrons in deze sessie is gemiddeld.
- Het aantal berichten met bipolair stemgedrag (zowel geheel eens als geheel oneens; 33%) is aanzienlijk hoger dan wat wij gemiddeld zien (20%). Bipotrons duiden erop dat deelnemers soms verschillen in de manier waarop ze over bepaalde thema's denken. Daar is hier relatief veel sprake van. Het gemiddelde Synthetron percentage in combinatie met het hoge Bipotron percentage laat zien dat de groep deelnemers relatief uitgesproken is: er zijn niet zoveel mensen die geen mening kunnen vormen.

	Sessie 30-03-2021	Synthetron-Benchmark		Sessie 30-03-2021	Synthetron-Benchmark
Aantal actieve deelnemers	86		Totaal aantal Synthetrons	183	
Totaal aantal berichten verstuurd	1262		Synthetron percentage	15%	16%
Berichten per persoon	14	11	Totaal aantal Bipotrons	415	
Berichten per persoon/ 10 min.	1.9		Bipotron percentage	33%	20%
Aantal reacties op berichten	265		Reactie percentage	21%	19%

Uitkomsten van de dialogen

1. De mooiste punten van Bergen op Zoom

In de eerste vraag hebben de deelnemers even kunnen wennen aan de software middels een opwarmende vraag. Hierin is de deelnemers gevraagd hoe zij het wonen, werken en ontspannen in Bergen op Zoom (BoZ) ervaren. De antwoorden vallen in 3 categorieën die hiernaast zijn weergegeven. Ook hebben de deelnemers minder mooie of negatieve punten over BoZ beschreven.

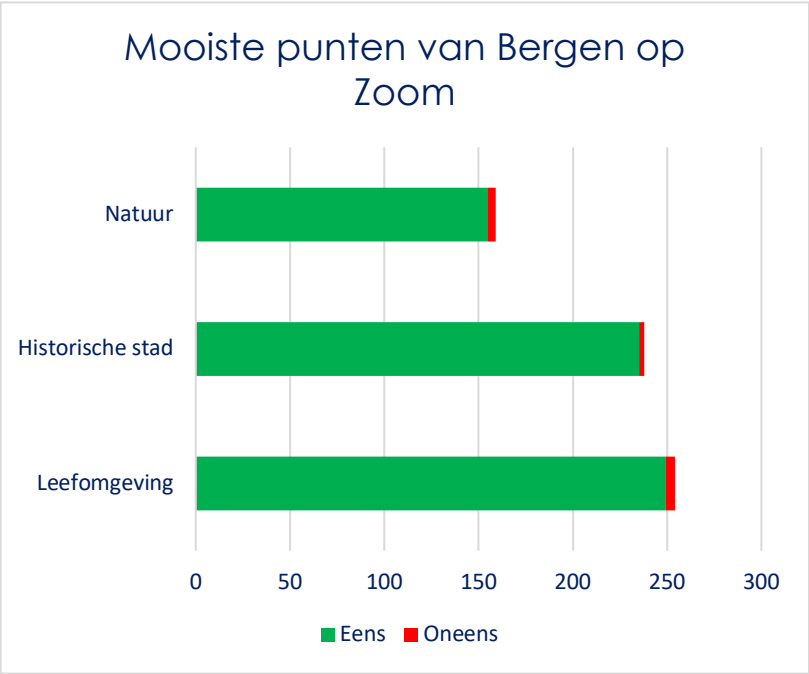

Natuur

Meermaals komt naar voren dat BoZ omringd is met prachtige en diverse natuur. Bossen, water, polder en de Brabantse wal laten veel ruimte tot recreatie bij de inwoners.

- *Bergen op Zoom is een historische stad midden in prachtige diverse natuur.*
- *Ik ben blij met de verschillende soorten natuur die ik binnen 'handbereik' heb. Verder zijn de meeste voorzieningen in de buurt en zijn de grote steden goed aan te reizen.*
- *De bosrijke omgeving en het centrum met de vele historische gebouwen*
- *Het landschap/ natuur die de gemeente te bieden heeft*
- *Er is veel natuur in de directe omgeving, Een goede bereikbaarheid.*
- *Veel variatie in gebied, bos en water open polder, verschil in hoogte Brabantse wal.*

Historische stad

Ook de oude en historische kant van BoZ komt is een van de mooiste punten. De stad heeft veel geschiedenis, mooie historische panden en een algeheel warme omgeving.

- *Het heeft een prachtige historische binnenstad.*
- *Uniek gelegen op de Brabantse Wal tussen bos en water met een rijke historie!*
- *Een gezellige mooie stad, met veel geschiedenis.*
- *Ode stad met onverwachte doorkijkjes op elke straathoek.*
- *Mooi stadje met een groot arsenaal aan cultuurhistorische panden, wat een warme omgeving creëert.*

Leefomgeving

Binnen leefomgeving (het belangrijkste thema) is relatief veel spreiding tussen de verschillende aspecten. Daarom is dit onderwerp uitgesplitst in verschillende sub thema’s.

Bereikbaarheid
Binnen leefomgeving noemen de deelnemers bereikbaarheid het meest. BoZ is goed bereikbaar en dicht bij verschillende snelwegen die een goede verbinding hebben met steden als Rotterdam en Antwerpen.

- *Combinatie bos, water en bereikbaarheid.*
- *Goed ontsloten via de A4.*
- *Wonen: heerlijke stad wat erg centraal ligt, binnen 10 minuten ben ik op de snelweg, ben ik lopend bij het station voor trein of bus. Veel groen in de wijk en mooie bezienswaardigheden zoals de Markiezenhof en Fort Roovere.*
- *Tussen Rotterdam en Antwerpen - goed bereikbaar vanuit de Randstad.*

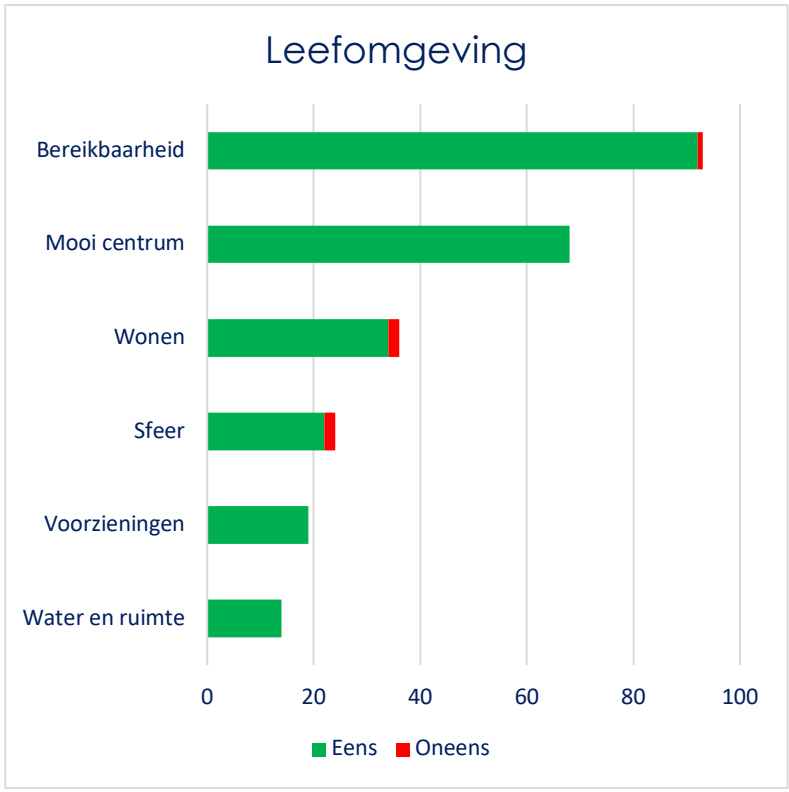

Mooi centrum
Het oude centrum is mooi en biedt veel mogelijkheden. Daarnaast is er een goede verenigingscultuur en er staan mooie gebouwen.

- *Ik vind de omgeving van Bergen op Zoom erg fijn, het oude centrum vind ik prachtig. Omdat er een station is kan ik heel makkelijk op reis.*
- *Geweldige stad met veel mogelijkheden. Prachtig centrum en goed verenigingscultuur. Mooie gebouwen en prachtig natuur in de nabijheid.*

Wonen
Ook het wonen *an sich* is goed in BoZ. Het is rustig, relatief goedkoop geprijsd en er zijn veel (culturele) activiteiten te doen. Met name in het zomerseizoen.

- *Het is rustig wonen voor relatief gunstige prijzen en er worden veel (culturele) activiteiten georganiseerd in bergen op zoom. Qua werk gelegenheid valt er nog wel wat te winnen in Bergen op Zoom.*
- *Wonen is prettig in BoZ, veel bos, veel natuur, stad BoZ is gezellig w.b.t. horeca, veel activiteiten in het zomerseizoen.*
- *Veel monumenten, veel te zien, prettige woonomgeving.*
- *Ik vind wonen hier heel fijn. We zitten dichtbij veel bossen voor lekkere wandelingen en ook dicht bij de kust.*

Sfeer
Ook de authentieke en bourgondische sfeer van BoZ komen meermaals naar voren.

- *Mooie ligging en een authentieke sfeer.*
- *Bourgondisch leven en sfeer.*

Overige

Hiernaast komen er nog een aantal wat kleinere onderwerpen naar voren. Dit schrijven de deelnemers nog meer:

- *Mooie groene gemeente, bestaande uit allerlei kernen, die trots zijn op hun eigenheid. Mooi centrum, redelijke goede voorzieningen. Meeste mensen zijn erg aardig.*
- *Ik houd van het water en de open ruimte binnen Bergen op Zoom; ik woon op de Plaat. Hele mooie plek.*

Minder mooi

Naast de mooie en positieve punten van het wonen in BoZ, noemen de deelnemers ook een aantal minder mooie of negatieve punten over het wonen, werken en ontspannen in BoZ.

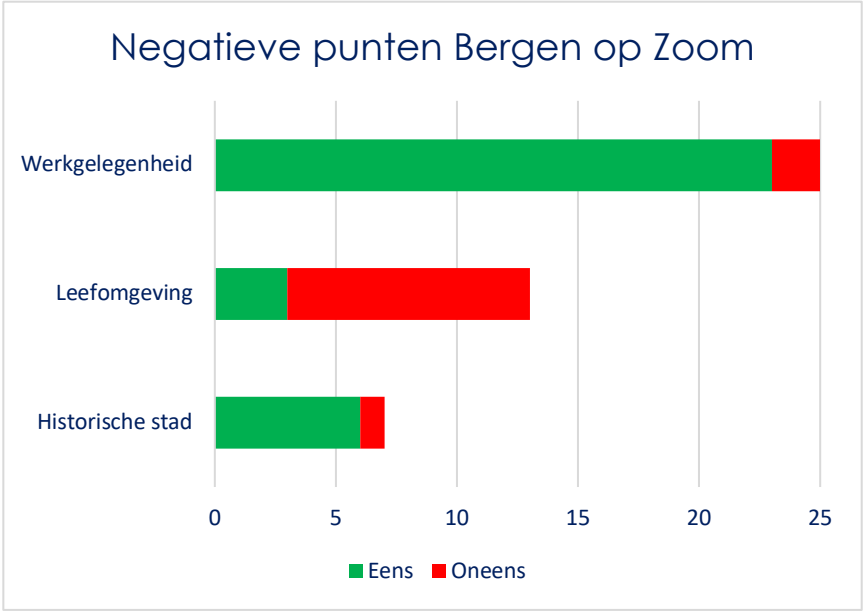

Werkgelegenheid

Het tekort aan werkgelegenheid komt het meeste naar voren hier. Met name aan functies voor hoger opgeleiden is een tekort.

- *Qua werk gelegenheid valt er nog wel wat te winnen in Bergen op Zoom.*
- *Helemaal mee eens!* Reactie op: *Zeker de werkgelegenheid voor hoger opgeleiden/academische functies ontbreekt het aan.*
- *Werkgelegenheid mag wel wat beter.*

Leefomgeving

Leefomgeving komt ook terug als negatief punt. Voor jongeren is er weinig te doen en een deelnemer geeft aan dat al het moois lijkt te verdwijnen. Ook is er iemand volledig ontevreden over het wonen in BoZ. Deze persoon vindt dat er niet veel te beleven valt.

- *Op dit moment absoluut minder, al het moois lijkt te gaan verdwijnen.*
- *Voor jongeren is er te weinig te doen.* Reactie op: *Het is rustig wonen voor relatief gunstige prijzen en er worden veel (culturele) activiteiten georganiseerd in bergen op zoom. Qua werk gelegenheid valt er nog wel wat te winnen in Bergen op Zoom.*
- *Als ik mijn huis kon oppakken zou ik het meteen vandaag doen. Het wonen vind ik dus vreselijk, het is een lege stad. Ontspannen doe ik in mijn eigen huis en tuin.* (Het merendeel van de mensen die deze stelling heeft gezien is het hiermee oneens)

Historische stad

Naast dat de deelnemers erg te spreken zijn over de historische gebouwen en het oude centrum, laten de deelnemers weten dat er veel achterstallig onderhoud is bij veel verschillende gebouwen.

- *Compactheid van de stad /ligging/ historische monumenten. Echter op dit moment is het plezier minder, het kraakt en het piept of alle fronten.*
- *Een prachtige stad met een rijk verleden, alleen de onderhoudssituatie is uiterst belabberd. Nog even en de kaaien zakken in.*

2. Gedeeltelijke verkoop van vastgoed is een haalbare optie

In de tweede vraag is verder ingegaan op resultaten uit de vragenlijst. Hierin komt naar voren dat sommige gebouwen of ander vastgoed wat nu van de gemeente is, zou mogen worden verkocht. In dit onderdeel is met name gevraagd naar de mening over de verkoop van vastgoed en de mogelijke argumenten die verkoop rechtvaardigen. Deze vraag is gestart met een poll met de volgende antwoordmogelijkheden: (1) alle gemeentelijke gebouwen (incl. sportvelden) verkopen, (2) niet alles maar wel een deel, (3) alleen leegstaande gebouwen, (4) niets verkopen (5) ik kan niet kiezen.

In de grafiek hiernaast is te zien dat de grote meerderheid voorkeur heeft voor het verkopen van een deel van het vastgoed. Hieronder worden de redenen van de deelnemers verder uitgediept.

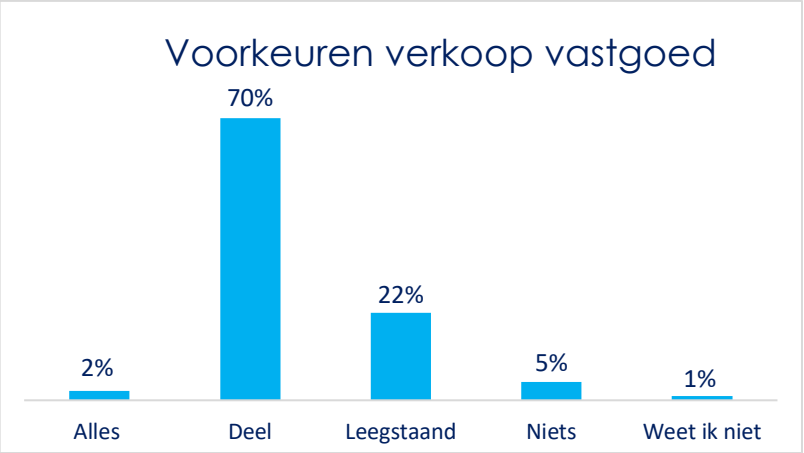

Redenen om niet te verkopen

In de redenen voor *niet* verkopen komt met name naar voren dat monumentale gebouwen, die bepalend zijn voor de stad, niet mogen worden verkocht. Ondermeer om de stad haar karakter te laten behouden en te garanderen dat deze gebouwen goed onderhouden worden. Daarnaast wil men ook dat niet wordt verkocht aan vastgoed handelaren die het stadsbeeld kunnen aanpassen met moderne gebouwen.

- *Wees zuinig op de monumenten. Ze zijn beeldbepalend voor de stad Eenmaal verkocht krijg je ze niet meer terug.*
- *Monumentale gebouwen zoals het stadhuis mogen zeker niet verkocht worden!*
- *Het kan #niet als de gevraagde bedragen niet realistisch zijn. Het Koetshuis werd zo als speelbal gebruikt en dit kan niet.*
- *Niet aan vastgoedhandelaren, die breken alles af en plempen zogenaamde moderne gebouwen neer die het karakter van onze vestingstad schaden.*

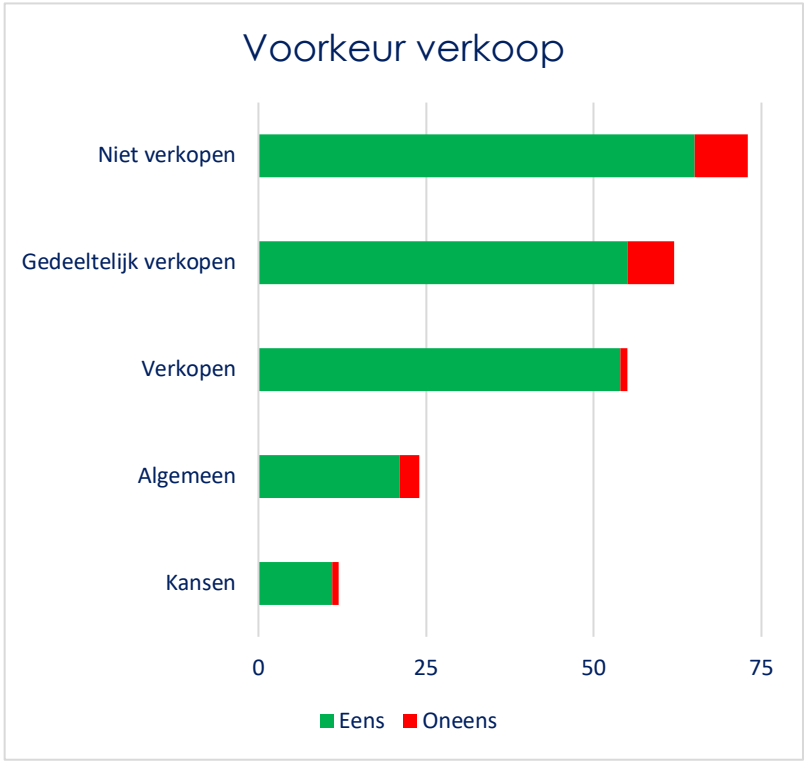

Gedeeltelijk verkopen

In het kader van deels verkopen noemen de deelnemers dat er een splitsing moet worden gemaakt tussen bijvoorbeeld historische panden en sportvelden. Cultureel en historisch vastgoed mag niet worden verkocht, maar ander vastgoed wel. Reden om cutuurhistorich erfgoed niet te verkopen ligt in het feit dat het beeldbepalende gebouwen zijn waar je dan de grip op verliest. Dit laatste kan vaak goed worden geëxploiteerd door particuliere organisaties.

- *Ik denk dat er een splitsing gemaakt moet worden tussen echte historische panden en bv sportvelden.* Reactie op: *Alles verkopen is ook als het verkopen van je ziel. Bijvoorbeeld het oude Stadhuis is een doodzonde dat is het hartvan de stad/gemeente.*
- *Een deel verkopen, de gebouwen die echt waardevol zijn voor het karakter van de gemeente niet, bijvoorbeeld het stadhuis, maar andere accommodaties al dan niet leegstaand die minder het karakter van de stad bepalen wel.*
- *Commercieel vastgoed prima, Cultureel zeker niet, ook niet bij cultureel gebruik.*
- *Ik denk dat sommige gebouwen te belangrijk zijn om te verkopen vanwege historische waarde of maatschappelijk belang. Andere gebouwen kunnen prima verkocht worden en worden beheerd of geëxploiteerd door een particuliere organisatie.*

Verkopen

Om te verkopen komt opnieuw commercieel vastgoed naar voren. Zwembaden, sportaccommodaties en de schouwburg kunnen goed door externe partijen worden geëxploiteerd stelt men. Wel belangrijk om ‘schappelijke prijzen’ te vragen.

- *Ook Sportvelden kan zeker gekeken worden of er samengewerkt kan worden.*

- *Zwembaden, schouwburg, sportaccommodaties kunnen prima door professionele partijen worden geëxploiteerd zonder het in eigendom te hebben.*
- *Schappelijke prijs vragen aan verenigingen en stichtingen , geen onderhoudskosten meer voor gemeente.*

Algemeen

De deelnemers noemen nog een aantal meer algemene punten en randvoorwaarden die mee moeten worden genomen in het besluit om wel of niet te verkopen. Dit zeggen de deelnemers:

- *Sommige besluiten zijn onomkeerbaar, terwijl er ook weer betere tijden komen. B.v. verkoop van het Markiezenhof is de ziel van Bergen op Zoom verkopen.*
- *De kosten moeten na verkoop wel bijzonder verminderd zijn. Dus geen extra kosten/subsidies. Bij gebouwen van belang voor de buurt wel de buurt betrekken.*

Kansen

Tot slot noemen de deelnemers de kansen die ontstaan bij de verkoop van vastgoed.

- *Ik denk ook dat er kansen liggen. We moeten vooruit en niet vasthouden aan het oude. Vernieuwde invullingen zijn zeker mogelijk. Maar maak een goede weloverwogen keus.* Reactie op: *Wanneer er een goede of betere invulling komt die wel rendabel is, zie ik geen probleem. Er moeten wel voorwaarden aan verbonden zijn ook voor in de toekomst. Specifieke gebouwen zoals de synagoge hebben daarbij wel een uitzonderingspositie. Wanneer dit bij een deel van de bevolking te gevoelig ligt, mag daar wat mij betreft rekening mee worden gehouden.*

3. Randvoorwaarden bij verkoop vastgoed. Bestemming van vastgoed is belangrijkste voorwaarde.

In dit onderdeel is de deelnemers gevraagd naar randvoorwaarden bij de verkoop van monumenten. Deze monumenten zijn duur in het onderhoud, hebben een lage bezettingsgraad en het zou de jaarlijkse kosten van de gemeente drukken als deze (gedeeltelijk) worden verkocht. Hieronder is beschreven welke voorwaarden de deelnemers stellen aan de verkoop van monumenten.

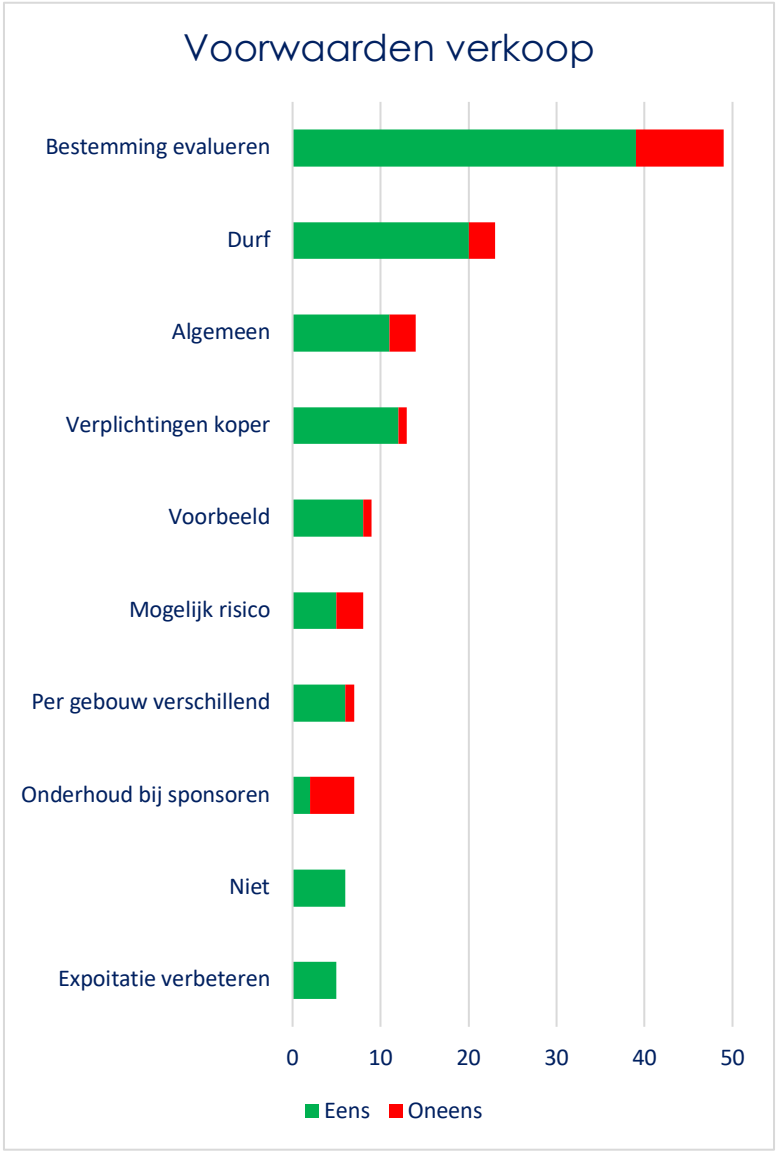

Bestemming evalueren

In het geval van verkoop is het van groot belang dat de bestemming wordt geëvalueerd. De functie van het monument moet behouden blijven en dit moet in een bestemmingsplan vastgelegd worden.

- *De functie moet behouden blijven.*
- *Dan moet er wel een goede business case onder hangen. Niet dat het monument na 10 jaar is uitgeleefd en vervallen is.* Reactie op: *Als het gekocht kan worden door de gebruikmakende partij, waar het ooit voor bedoeld geweest is. Denk aan heemkundekring of Synagoge.*
- *Bepaalde bestemmingen blokkeren die strijdig zijn met de historie en karakter van het monument: per monument te bezien.*

Durf

Hiernaast noemen de deelnemers durf. Er moet durf zijn om keuzes te maken en kritisch te kijken naar de lijst van monumenten. Ook moet de gemeente openstaan voor nieuwe invullingen van gebouwen.

- *Durf keuzes te maken.* Reactie op: *Kritisch kijken naar de lijst van monumenten. Niet alles willen behouden ten koste van alles.*
- *Openstaan voor nieuwe invulling, zonder het verleden uit te wissen. Bv. schouwburg de Maagd.*

Algemeen

Als algemeen punt noemt iemand dat het verkopen van vastgoed een symbool is van korte-termijn-denken.

- *Verkoop is een symbool van korte-termijn-denken.*

Verplichtingen koper bij verkoop
Hieronder beschrijven de deelnemers een aantal verplichtingen die opgelegd moeten worden aan de koper bij verkoop van monumenten.

- *Als het gekocht kan worden door de gebruikmakende partij, waar het ooit voor bedoeld geweest is. Denk aan heemkundekring of Synagoge.*
- *Strikte eisen over gebruikersvergunning.*
- *Zorgen voor goed onderhoud door de nieuwe eigenaar.*

Voorbeeld
Hieronder schetsen de deelnemers een voorbeeld in de vorm van de gevangenenpoort en ravelijn.

- *Ook de gevangenenpoort en ravelijn kan prima dienen voor meerdere zaken dan nu alleen maar als monument leeg te staan.*
- *Functie toevoegen kan altijd , maar deze zeker niet verkopen.* Reactie op: O*ok de gevangenenpoort en ravelijn kan prima dienen voor meerdere zaken dan nu alleen maar als monument leeg te staan.*

Overige
Hieronder staan nog een aantal synthetrons die iets minder steun krijgen. Dit zeggen de deelnemers nog meer over de voorwaarden voor verkoop:

- *Eigenlijk niet, kans dat het dan verkwanseld wordt is veel te groot, zeker bij wat jullie duur onderhoud noemen. Is 1 Schelp niet voldoende. Denk vooral aan de toekomst, de lange termijn.*
- *Heel bepalend is om welk gebouw het gaat. Leegstand hoeft niet te leiden tot verkoop een invulling geven kan ook. Genoeg maatschappelijke functies binnen gemeente.*
- *Misschien kosten voor onderhoud onderbrengen bij stichtingen of sponsors?*
- *Behoud van monumenten is belangrijk.*
- *Niet voor de eerder vermelde monumenten. Wel is het zinvol de bestaande exploitatie te verbeteren. Dan zijn de kosten ook beter te dragen en verantwoorden.*

Evaluerend kan gezegd worden dat verkoop van monumenten niet meteen tot groot enthousiasme leidt. Er zal een keuze gemaakt moeten worden tussen gezichtsbepalende monumenten die koste wat kost in handen van de gemeente moeten blijven vanwege hun gezichtsbepalende karakter en overige monumenten waar in lijn met de culturele waarde mogelijk tot verkoop of andere vormen van bestemming gekomen kan worden. Dit is wellicht niet een onderwerp dat als ‘quick win’ bestempeld kan worden, dus mogelijk is dit niet iets wat voor dit jaar al gerealiseerd (maar wel voorbereid) kan worden.

4. Verkoop van zwembaden of andere exploitatie?

In dit onderdeel is de volgende pollvraag gesteld met antwoordopties: 'Waar gaat uw voorkeur naar uit om te besparen op de kosten van de zwembaden: (1) De Schelp verkopen, (2) De Melanen verkopen, (3) Beide verkopen (4) Sluiten van 1 zwembad, (5) Anders exploiteren'. Ongeveer de helft van de deelnemers stemt optie 5 en de andere helft is verspreid over de andere opties.

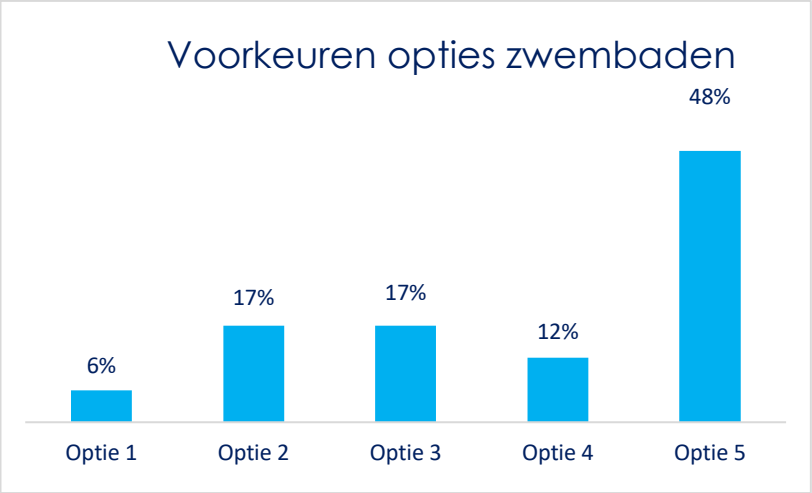

Optie 5: Anders exploiteren

De meeste deelnemers stemmen voor optie 5. De zwembaden moeten meer commercieel worden geëxploiteerd met onder andere meer flexibiliteit in openingstijden. Daarnaast wordt ook de behoefte voor 2 zwembaden naar voren gebracht.

- *5: binnen en buitenbad zijn beide gewenst.*
- *Zijn 2 totaal verschillende baden met allebei een belangrijke functie, kun je niet als een zien. Beide moeten blijven, maar andere explotatie, meer commercieel ingericht kan.*
- *5 exploitatie, op meer uren, meer dagen (flexibiliteit i.g.v. het weer het toelaat) moet meer kunnen opleveren.*
- *Een zwembad sluiten is geen optie, omdat er aantoonbaar behoefte heeft aan meerdere zwembaden. Verschil in mogelijkheden kan ook leiden tot beter benutten van de zwembaden.*

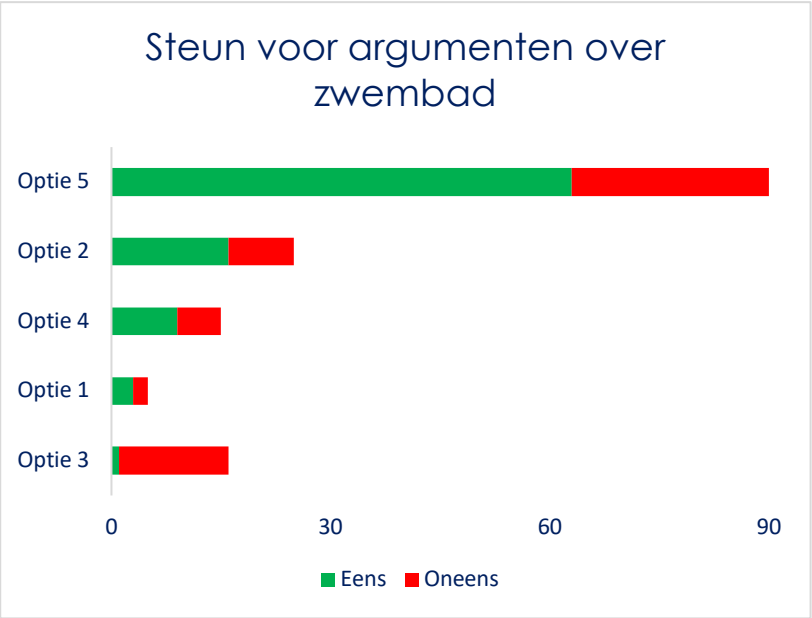

Optie 2: De Melanen verkopen

De motivatie achter optie 2 is dat de Melanen aan onderhoud toe is en alleen bij goed weer gebruikt kan worden. De Schelp is pas vernieuwd, dus meer reden om de Schelp niet te verkopen. Ook schrijft een deelnemer dat de grond van de Melanen kan worden gebruikt om nieuwbouw te verrichten.

- *De Schelp aanhouden, De Melanen verkopen. De Schelp is pas vernieuwd en kan ingezet worden voor commercieele doeleinden. De Melanen is toe aan onderhoud en kan bovendien niet in de winter gebruikt worden*
- *De Melanen verkopen of sluiten. De Schelp is een binnenbad, dus heel het jaar toegankelijk.*
- *De Melanen verkopen en nieuwbouw verrichten, nieuwe woonwijk.*

Optie 4: Sluiten van 1 zwembad

De deelnemers die voor deze optie kiezen, geven aan dat BoZ zich geen twee zwembaden kan veroorloven. Eén van beide moet sluiten.

- *BoZ kan zich geen twee zwembaden veroorloven. Dus om er in de toekomst één open te houden, nu zsm de ander sluiten.*
- *Een zwembad uitbreiden zoals Bosbad Hoeven.*

Optie 1: De Schelp verkopen

Dit noemen de deelnemers bij hun keuze voor optie 1.

- *Nr 1: verkopen omdat de Schelp bij de Binnenschelde ligt. Deze verkopen en anders exploiteren als evenementenacco.*

Optie 3: Beide verkopen (argument wordt weggestemd)

Dit geven de deelnemers aan als motivatie voor optie 3. Dit bericht bereikt veel negatieve stemmen.

- *Of gewoon beide slopen en een goed zwembad bouwen.* Reactie op: *Beide zwembaden verkopen: Een commerciële partij weet beter hoe ze een zwembad winstgevend kunnen exploiteren. Maak daar gebruik - Zij hebben hier al expertise in. Als het jaarlijks zoveel kost is het beter zo snel mogelijk op de zwembaden te besparen. De kopende partijen kunnen dan inschatten welk zwembad behouden blijft of overgekocht wordt. (ONEENS)*

Voorwaarden verkoop zwembad

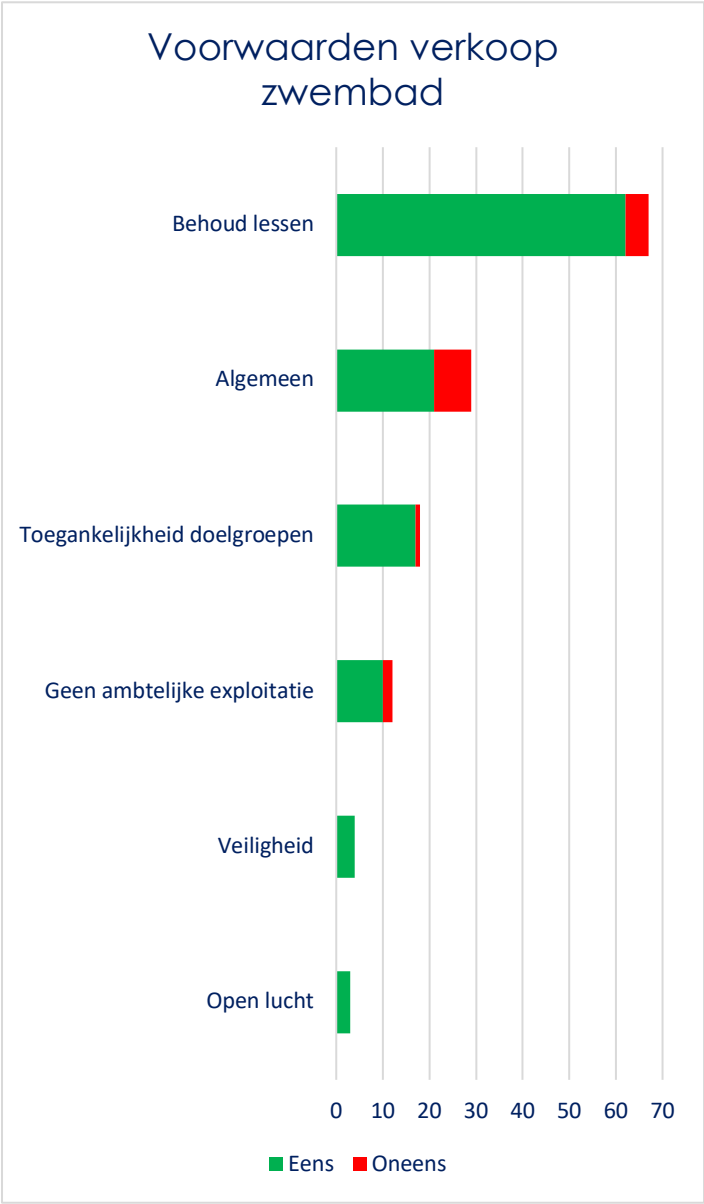

Hieronder wordt beschreven wat voorwaarden zijn voor de verkoop van een zwembad.

Behoud lessen
Het moet mogelijk blijven om schoolzwemmen en zwemlessen te faciliteren. De deelnemers geven ook aan dat zwemonderwijs belangrijk is voor de veiligheid, dus dat de gemeente beheer moet houden over tenminste 1 zwembad.

- *Wel zwemlessen moeten mogelijk blijven.*
- *Wel mogelijkheid houden voor schoolzwemmen en zwemlessen.*
- *Specifieke faciliteiten voor jongeren (zwemlessen) en voor ouderen / gehandicapten (groepszwemmen onder begeleiding) moeten mogelijk blijven.*
- *Zwemonderwijs is zeker nodig maar niet perse in gemeentelijke handen.* Reactie op: *Zwemonderwijs is essentieel vooral voor de eigen veiligheid daarom moet er een zwembad onder beheer van de gemeente te blijven.*

Algemeen
Hieronder noemen de deelnemers een aantal meer algemene kanttekeningen relevant voor de besluitvorming over de zwembaden. De voorzieningen moeten op peil worden gehouden.

- *Als je welvarende inwoners aan wil trekken moeten de voorzieningen op een behoorlijk peil zijn.*
- *Wel: zwemfunctie moet blijven.* Reactie op: *betere Horeca exploitatie, kinderfeestjes laten organiseren, vaker open.*
- *Mee eens, polder volstouwen met huizen, maar geen voorzieningen. Dat kan niet.* Reactie op: *Als je welvarende inwoners aan wil trekken moeten de voorzieningen op een behoorlijk peil zijn.*
- *Wel minimaal 1 zwembad structureel open houden.*

Toegankelijkheid doelgroepen
Ook moeten de zwembaden toegankelijk blijven voor mensen die minder te besteden hebben, mensen die gehandicapt zijn en ouderen.

- *Wel: de baden moeten voor ieder toegankelijk blijven, ook voor de minvermogenden.*
- *Specifieke faciliteiten voor jongeren (zwemlessen) en voor ouderen / gehandicapten (groepszwemmen onder begeleiding) moeten mogelijk blijven.*

Geen ambtelijke exploitatie
Zorg voor een professionele manager.

- *Geen ambtelijke exploitatie. Professionele manager.*

Overige
Dit zeggen de deelnemers nog meer:

- *Daarnaast is er een veiligheidsfactor die je wellicht met vrijwilligers niet kunt kunt vervullen.*

- *Wel open lucht zwembad.* Reactie op: *Exploiteer de schelp door een ander en hou de melanen maar breid het desnoods uit naar opening in de Winter. Hou het wel onbedekt in de zomer.*

5. Overige suggesties om te bezuinigen

In dit onderdeel is de deelnemers gevraagd: ‘Ziet u nog andere opties om te bezuinigen?’. Verschillende onderwerpen komen naar voren en met name efficiëntie van de gemeente en evaluatie van huidige geldstromen worden door de deelnemers uitgelicht.

Efficiëntie

De efficientie en effectiviteit van het gemeentelijk apparaat kunnen beter stelt men. Na moet worden gegaan waar dit verbeterd kan worden en of de processen slimmer en sneller kunnen worden georganiseerd.

- *Anders inrichten van het gemeentelijke apparaat, efficientie en effectiviteit benoemen.*
- *Organisatie ook slim organiseren op huidige taken/opgaven.*
- *Nagegaan moet worden of de efficiency wel optimaal is bij de verschillend afdeling van de gemeente.*
- *Sneller en beter reageren op ondernemers die iets willen, lang aan het lijntje houden kost veel geld en maakt afhakers. Gemeente moet dienstbaar zijn aan haar inwoners en ondernemers.*

Evaluatie geldstromen

Projecten van de gemeente zouden op financieel gebied moeten worden geëvalueerd waarbij wordt gekeken welke projecten noodzakelijk zijn en welke projecten te veel risico met zich meebrengen. Zo moet er kritisch worden gekeken naar de partij aan wie de gemeente grond verkoopt. Deze partijen moeten vooral kunnen bijdragen aan de economie van de gemeente.

- *Het hebben van een door de bevolking gedragen toekomstvisie moet de basis zijn van waar uit er bezuinigd/omgebogen kan worden. Ook is het belangrijk om nu te kijken waar het geld naar toe gaat en wat daarvan noodzakelijk is. Leer ook van de grote fouten uit het verleden.*
- *Minder hobbyprojecten.*
- *Kritisch kijken aan wie de gemeente grond verkoopt op het industrie terrein, grote opslagloodsen leveren niet echt veel FTE's op, dus ook relatief weinig bijdrage aan de economie van de gemeente.*
- *Zoals in het verleden bij Nedalco.* Reactie op: *Minder grote projecten waar grote financiële risico's aan zitten.*

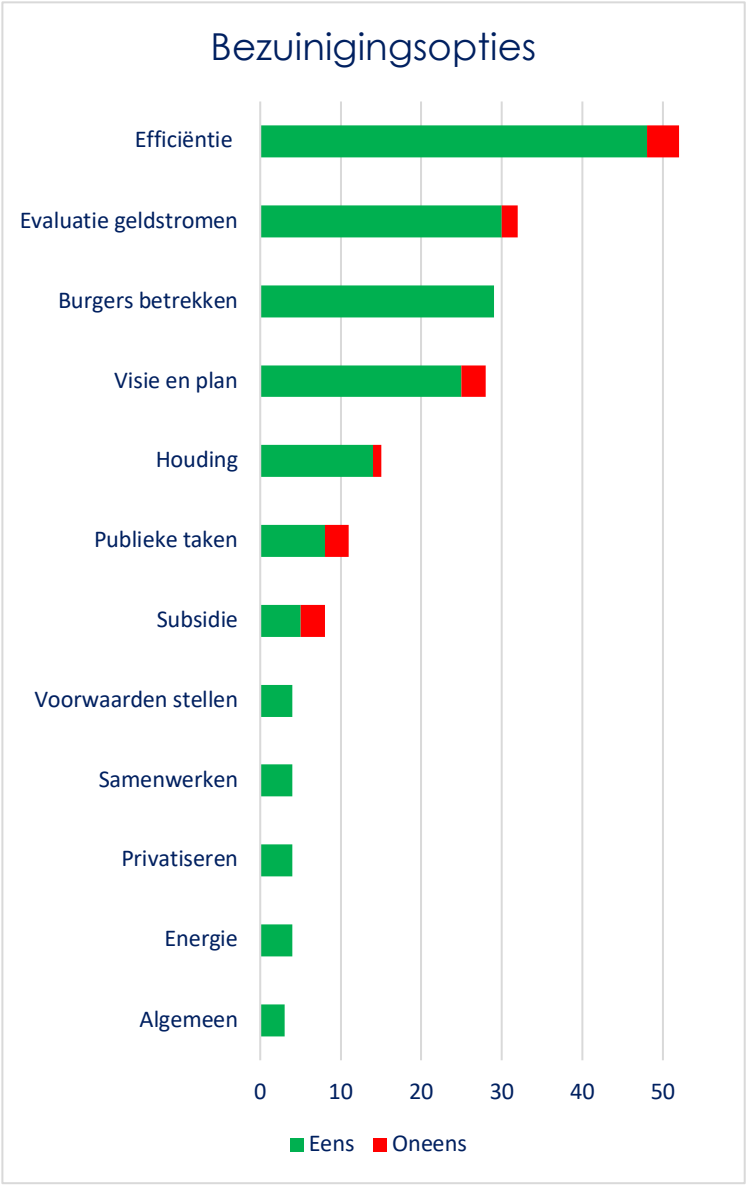

Burgers betrekken
Het betrekken van burgers komt ook sterk naar voren. Maak gebruik van de kennis en inzet van de inwoners.

- *Burgers veel meer betrekken bij plannen Maak gebruik van kennis.*
- *Het hebben van een door de bevolking gedragen toekomstvisie moet de basis zijn van waar uit er bezuinigd/omgebogen kan worden. Ook is het belangrijk om nu te kijken waar het geld naar toe gaat en wat daarvan noodzakelijk is. Leer ook van de grote fouten uit het verleden.*
- *Vrijwilligers inderdaad meer verantwoording geven en niet ontmoedigen.* Reactie op: *Zet vrijwilligers in, maar luister er dan ook naar.*

Visie en plan
Er moet een solide visie en meerjarenplan zijn om efficienter te werk te gaan. Voorstellen moeten passen binnen een bepaalde toekomstvisie.

- *Een weg 1 keer open maken en niet 3 keer achter elkaar met als gevolg overal kuilen.*
- *Toekomstvisie volgen. Niet het ene jaar een aantal dingen samenvoegen, om het een aantal jaar later weer uit elkaar te trekken, met alle kosten die dat met zich mee brengt.*
- *Aan alle bezuinigingsvoorstellen behoort een toekomstvisie voor de stad vooraf te gaan. Die ontbreekt tenenenmale helaas. Elk voorstel zou daar aan gerelateerd moeten zijn.*

Houding
De gemeente moet vooral ook een gemeente blijven.

- *Gemeente: blijf bij je wettelijke taken.*
- *Gemeente is geen ondernemer, moet zich zo ook niet opstellen.*

Publieke taken
Er zou bezuinigd kunnen worden op handhaving en het ophalen van vuilnis.

- *Handhaving rommel op straat , boetes.*
- *Ophalen restafval, kan 1x4 weken i.p.v. 1x 2 wken (zie Roosendaal).*

Subsidie
Ook zijn er een aantal deelnemers die aangeven dat moet worden bezuinigd op de subsidies voor verschillende initiatieven.

- *Subsidies voor Het Suikerlab, ZuidWest-tv en Gebouw-T stoppen.*

Overige
Dit geven de deelnemers nog meer aan op gebied van bezuinigingen.

- *Verplicht eigenaren van gebouwen om het gebouw bewoonbaar te maken binnen een bepaald tijdsbestek (bijvoorbeeld 2 jaar) en houd je daar ook aan als gemeente.*

- *Ga de samenwerking ECHT op zoeken met Roosendaal en/of Brabantse Wal. Minder ambtenaren, minder onnodig gehakketak in College/Raad.*
- *Veel meer privatiseren: er zit veel te veel bij de gemeente (laat los en laat over aan marktpartijen, dan wordt ook duidelijk wat het echt waard is).*
- *Te veel ambtenaren van buiten de stad komen s ochtends gaan s avonds niet betrokken bij de stad.*

Inkomstenbronnen

Naast dat is gekeken naar punten waarop kan worden bezuinigd is er ook gekeken naar inkomstenbronnen die kunnen worden aangeboord. Hieronder worden een aantal mogelijke bronnen beschreven door de deelnemers.

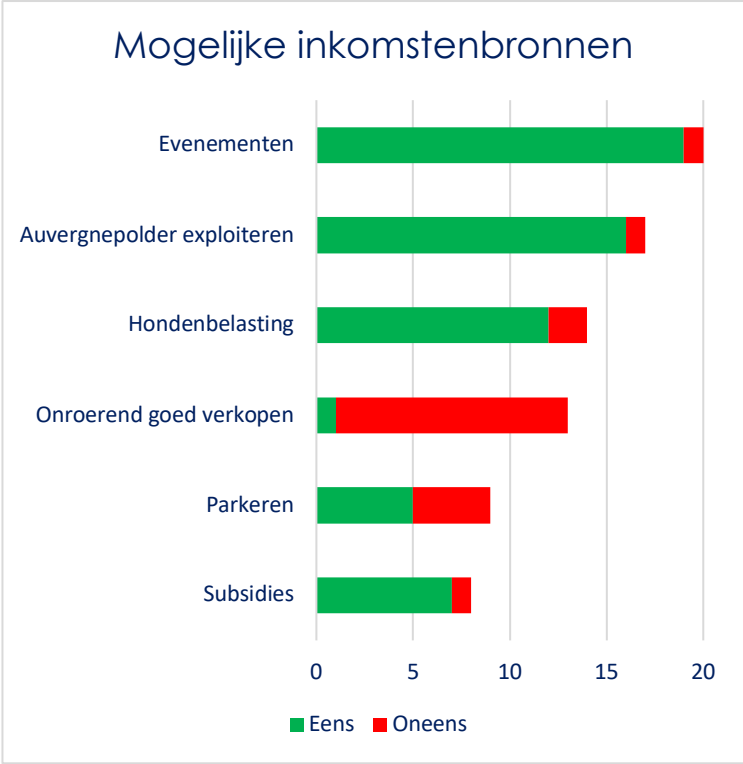

Evenementen

Met evenementen kan de gemeente meer geld verdienen. Bijvoorbeeld een vergoeding vragen voor het faciliteren van voorzieningen.

- *Inkomsten: laten betalen voor gebruik van voorzieningen bij evenementen.*
- *Hoewel we in Bergen natuurlijk gek zijn op evenementen en cultuur kan de gemeente best wat minder meegaand zijn. Minder gratis faciliteren.*

Auvergnepolder exploiteren

Ook kan de Auvergnepolder worden geëxploiteerd door (duurzame) bedrijven.

- *Inkomsten. Auvergnepolder exploiteren voor duurzame bedrijven.*
- *Inkomsten: Ontwikkel Auvergnepolder.* Reactie op: *Ontwikkel industrieterrein Meilust tot woonwijk. Verhuis bedrijven naar Lage Meren (ruimte genoeg en passende industrie).*

Hondenbelasting

Ook is er flink wat steun voor het invoeren van de hondenbelasting.

- *Inkomsten hondenbelasting weer invoeren accuut.*

Onroerend goed verkopen

Het merendeel van de mensen die deze stelling heeft gezien is het hiermee oneens. Eén deelnemer noemt het dempen van de binnenschelde om vervolgens de grond te verkopen. Hier zijn veel deelnemers het mee oneens.

- *Inkomsten demp de binnenschelkde verkoop de grond.* (Het merendeel van de mensen die deze stelling heeft gezien is het hiermee oneens)

Overige

Tot slot noemen de deelnemers onderstaande als mogelijke inkomstenbronnen:

- *Kosten van betaald parkeren moeten dan wel hoger zijn, dan de kosten van handhaving.* Reactie op: *Uitbreiding van betaald parkeren: tariefsverhoging of uitbreiding van het betaald parkeergebied (bijvoorbeeld betaald parkeren bij de Boulevard en de Heide; of andere plekken).*
- *algemene parkeerheffing invoeren voor heel de gemeente.*
- *Zoveel mogelijk subsidies van de provincie en het rijk binnenhalen.*

6. Voorstel is om een beetje te bezuinigen i.c.m. een kleine lastenverzwaring

In dit onderdeel is de deelnemers gevraagd of en hoe moet worden bezuinigd. Deze vraag is als volgt ingeleid: 'Uit de resultaten van de vragenlijst zagen we dat we er met de bezuinigingen niet komen met de ideeën die zijn voorgelegd. Met het Focusakkoord is ervoor gekozen om de woonlasten niet te verwateren. Dat blijft het uitgangspunt. Maar hoe moeten we er volgens u dan toch uitkomen? Ik ga dat in een keuze aan u voorleggen om vooral te begrijpen hoe u met dit dilemma om wilt gaan.
Zo willen we het dilemma voorleggen: Om een sluitende begroting te krijgen kunnen we ook: (1) toch impopulaire bezuinigingen doorvoeren/ hard bezuinigen. (2) Een beetje bezuinigen (zoals uit de vragenlijst blijkt) en verhogen van gemeentelijke belastingen (ongeveer € 50/huishouden per jaar). Of (3) niet extra bezuinigen, maar per huishouden € 120 extra lasten verhogen. Wat heeft uw voorkeur en waarom?'

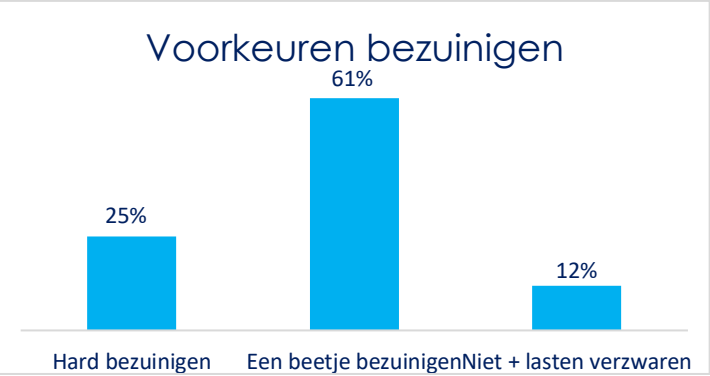

De meerderheid is voor een beetje bezuinigen in combinatie met het verzwaren van de lasten, een kwart is voor harde bezuinigingen en een minderheid is voor niet bezuinigen en de lasten verzwaren. Bij deze vraag zijn 5 supers getest.

Optie 1: hard bezuinigen

De deelnemers die stemmen voor harde bezuinigingen noemen een aantal punten. Allereerst is het de bestuurlijke rol om de begroting sluitend te krijgen wat soms betekent dat er bezuinigd moet worden stelt men. En het tekort wordt toegeschreven aan 'wanbeleid' en men vindt dat niet de burger het dan op moet lossen, maar het bestuur. En zo stelt men, als de inwoners het oplossen wordt een verkeerd signaal aan het bestuur gegeven. Men pleit daarbij ook voor keuzes om op lange termijn gezond te zijn.

- *Uiteindelijk is de essentie: gemeente waar ben je van en dat moet je doen. Met een strakke organisatie en bekwame ambtenaren. Zeker bestuurders moeten af van de neiging om Sinterklaas te spelen om populair te zijn.*
- *1) met hier en daar wat bezuinigen gaan we er niet komen, we moeten door de zure appel heen, het is simpel, financieel gezond wordt je door je uitgaven drastisch te verlagen en je inkomsten zo veel als mogelijk te verhogen, in het bedrijfsleven en in het gezin werkt het ook zo, anders ga je failliet. Dus de broeksriem aanhalen, duidelijke prioriteiten stellen, zodat BoZ weer gezond wordt, met aanmodderen komen we er NIET.*
- *Niet door wanbeleid het probleem WEER door de burgers laten oplossen door ons allemaal extra te laten betalen. Het bestuur heeft de verkeerde keuzes gemaakt en moet dat nu gaan omdraaien. Dat moeten ze doen door het ZELF op te lossen anders leer je er niet van en hebben we over twee jaar weer een tekort dat we oplossen door de burgers weer een extra bedrag te laten betalen.* Reactie op: *Door wanbeleid dan maar iedereen er onder leiden iedereen die €120,-.*
- *Ik kies voor 1 want dan maak je ook keuzes voor een financieel gezonde gemeente voor de lange termijn.*

Optie 2: een beetje bezuinigen en verhogen gemeentelijke belastingen

Hier zijn de deelnemers akoord met aan de ene kant bezuinigen, maar aan de andere kant ook het verhogen van de gemeentelijke belasting naar draagvlak.

Wat in de motivatie opvalt is dat meermaals naar voren komt dat er niet moet worden bezuinigd op gebieden die mogelijk nadelig uitpakken voor de minima in de gemeente.

- *Als voor iedereen, naar draagkracht, belastingen verhoogd worden (ook de gemeente moet bezuinigen op haar organisatie) ben ik voor een verhoging. Als we een sluitende begroting hiermee kunnen krijgen, zijn wellicht andere moeilijke keuzes niet nodig. Ik zou zeker denken aan OZB. NB. Naar draagkracht!*
- *Ik kies voor nr.2 Alhoewel Bergen op Zoom al best een dure gemeente is. Men kan wel minima ontzien op deze manier en deze vrijstellen.*
- *Een vangnet voor de minima is inderdaad een goede optie.* Reactie op: *2 op deze manier kun je hopelijk vermijden dat de minima te hard geraakt worden of anders 3 maar de minima deze verhoging kwijtschelden.*
- *Verhogen van gemeentelijke belastingen met 50 euro moet haalbaar zijn. De afgelopen tijd is er al fors bezuinigd, dus ik zou de druk niet nog verder opvoeren. We moeten met z'n allen de stad redden. Niet alleen de elite-groep Red Bergen.*

Optie 3: niet bezuinigen, wel extra verhogen gemeentelijke belastingen

Deelnemers die voor deze optie kiezen, geven aan dat er niet bezuinigd hoeft te worden als de WOZ belasting (vermoedelijk wordt hier de OZB bedoeld) omhoog gaat. Als voordeel voor het verhogen van de OZB wordt genoemd, dat het voornamelijke de mensen die het iets breder hebben treft. En dat vindt men acceptabel.

- *Ik vind sowieso dat de WOZ belasting hoger kan, eerst was het plan 27% (hoogste van Nederland), toen werd het door de raad teruggedraaid naar 2.5 %....15% had iedereen best kunnen begrijpen, zwaktebod van de raad.*
- *Rioolheffing en afvalheffing zijn gebruikersheffingen en raken ook het minima. OZB is een eigenaren heffing er raakt over het algemeen mensen die het iets breder hebben.*

Anders

Naast de gegeven opties, noemen de deelnemers een eigen 4e optie. Deze optie betreft een financiële lening of het worden van een artikel 12 gemeente. Dit zeggen de deelnemers hierover:

- *4 wordt een artikel 12 gemeente waardoor de gemeente zelf geen zeggenschap meer heeft zodat er voor alles aan het ministerie moet worden voorgelegd.*
- *Ik kies voor 4: als men gunstig leent, is bezuinigen niet nodig.*
- *keuze 4 is voor een armlastige gemeente geen optie, omdat de geldverstrekkers die gemeente niet vertrouwen en dus meer rente vragen.*

Supers[1]

Hieronder staan de supers die bij deze vraag getest zijn. De getallen in de gekleurde balken staan voor het aantal stemmen per antwoordmogelijkheid. Hieruit zijn al een aantal nieuwe mogelijkheden te halen waar men extra inkomen op kan genereren. Er is veel steun voor: betaalde recreatie, grasstroken door wilde bloemen en meer online dienstverlening.

[1] Een super is een opmerking die wij zelf in de sessie hebben ingebracht als hypothese. De Supers die hier zijn ingebracht komen uit de vragenlijst en zijn door het projectteam gekozen omdat ze vaak genoemd en financieel interessant zijn.

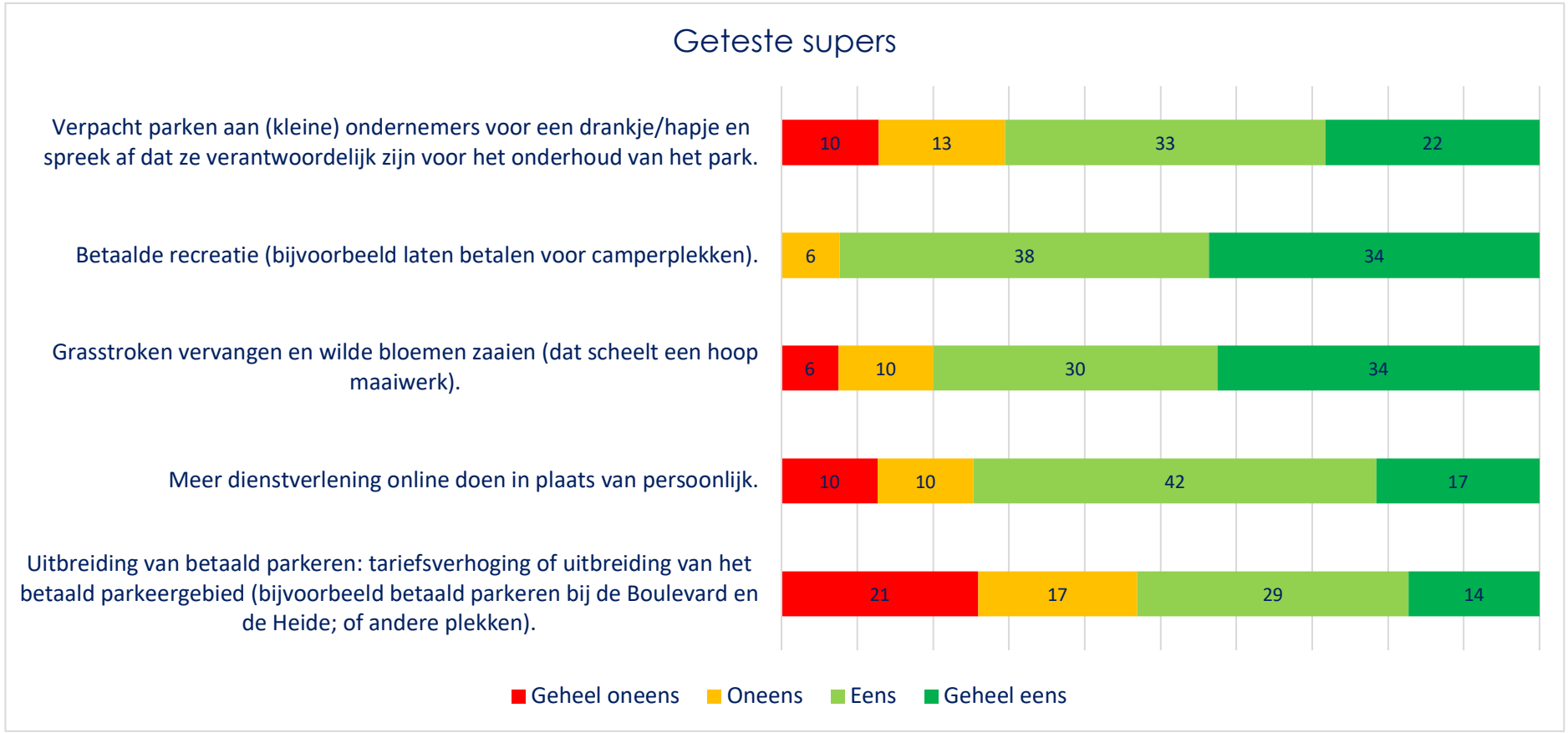
Geteste supers
Verpacht parken aan (kleine) ondernemers voor een drankje/hapje en spreek af dat ze verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van het park.
10
13
33
22
Betaalde recreatie (bijvoorbeeld laten betalen voor camperplekken).
6
38
34
Grasstroken vervangen en wilde bloemen zaaien (dat scheelt een hoop maaiwerk).
6
10
30
34
Meer dienstverlening online doen in plaats van persoonlijk.
10
10
42
17
Uitbreiding van betaald parkeren: tariefsverhoging of uitbreiding van het betaald parkeergebied (bijvoorbeeld betaald parkeren bij de Boulevard en de Heide; of andere plekken).
21
17
29
14
Geheel oneens
Oneens
Eens
Geheel eens

7. Investeer in de toekomst en schrijf een visieplan!

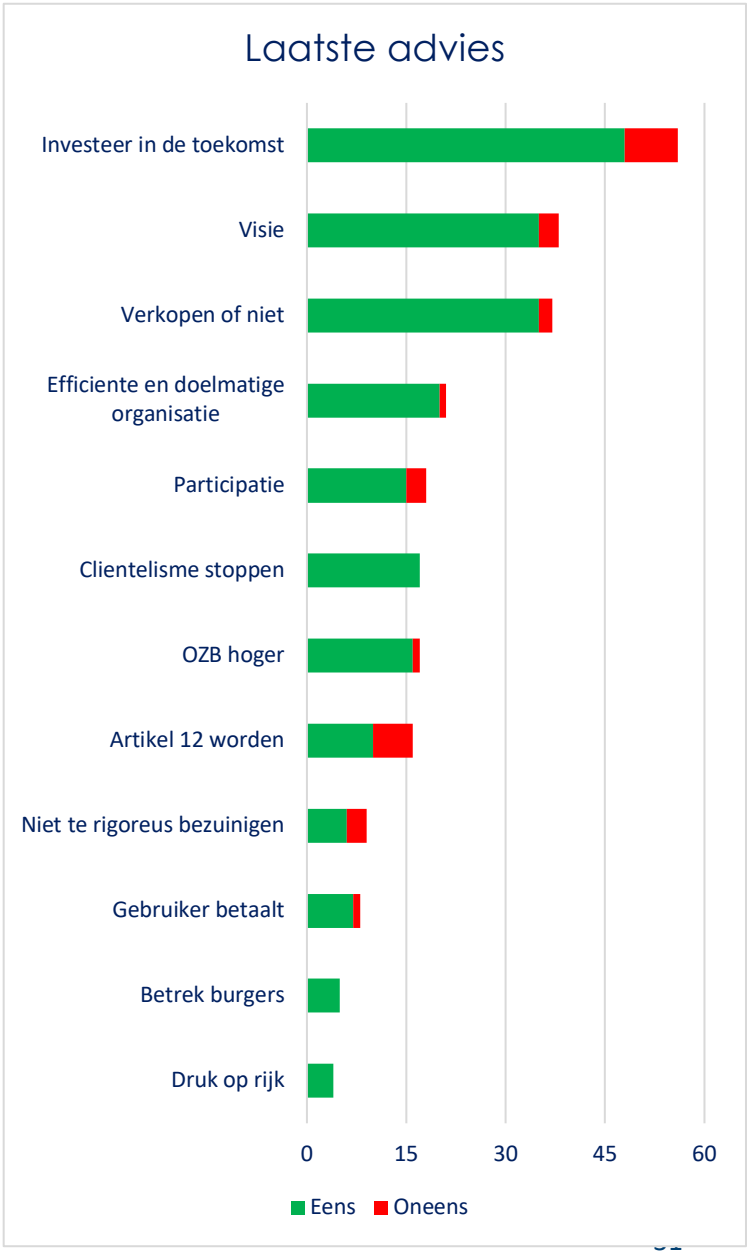

In de laatste vraag is de deelnemers afsluitend gevraagd naar een advies voor de gemeente.

Investeer in de toekomst
Investeren in mensen, in de toekomst en een goed toekomstperspectief komt het meest naar voren.
Bovendien moet er niet te veel bezuinigd worden zodat de cultuursector en vrijwilligers er niet onder lijden.

- *Hoe de bezuinigingsronde ook wordt aangepakt, zorg vooral voor toekomstperspectief en denk aan de lange termijn.*
- *Reageer anticyclisch: investeer ook in deze stad.*
- *Investeer in mensen.*
- *Bezuinig gepast denk daar goed over na. Gooi geen kinderen met het badwater weg!!!!!!!! Denk vooral en goed na over de lange termijn. Hou bij alle bezuinigingen die helaas ongetwijfeld nodig zijn, absoluut rekening met alle in onze gemeente actieve vrijwilligers organisaties. Zij zijn het cement van onze (prachtige) samenleving. Maak dat niet kapot, zorg ervoor dat ze in ieder geval de kans krijgen te blijven bestaan!!!!!!! Zorg dat er snel duidelijkheid komt, snel een duidelijk BELEID!!!!!!!!!*
- *Nu is Cultuur een sluitpost terwijl de deelname van de bevolking groot is en zorgt dat er een wervelend sociaal klimaat is. Als je hier niet op inzet verdwijnt dit binnen de kortste keren en zijn belangrijke ontwikkel mogelijkheden alleen voor de welgestelden binnen de gemeente toegankelijk..*

Visie
Ook noemen de deelnemers stellig dat er een toekomstvisie moet worden ontwikkeld en aan moet worden vastgehouden bij het maken van keuzes voor de stad.

- *Maak een weloverwogen plan met keuzes voor bezuinigingen en houd je daar ook aan!*
- *Stop met refereren aan het focusaccoord. Maar stel een duidelijke visie op hoe men kijkt naar Bergen op Zoom en zijn omgeving naar de toekomst Wat voor gemeente wil je zijn. Pas daar je ambtelijk apparaat op aan. Investeer in de ambtelijke organisatie zodat zij in staat zijn goed te adviseren.*
- *Maak nu eindelijk eens een keuze wat voor stad wil je zijn.*
- *Toekomst visie! Waar staat Bergen op Zoom in 2050?*

Verkopen of niet
Denk goed na over de (financiële) gevolgen van de verkoop van gebouwen. Ga kapitaalvernietiging middels terughuren tegen en garandeer goed onderhoud op monumentale gebouwen.

- *Gebouwen verkopen en ze vervolgens terughuren zodat het ontvangen geld na 10 jaar op is, is geen goede keuze.*
- *Verkopen voor kosten reductie, belasting verhoging voor meer inkomsten, ontzie de minima en huur niet te veel interim managers in - die zijn heel duur.*
- *Goed onderhoud moet wel gewaarborgd zijn.* Reactie op: *Verkoop gebouwen waar verenigingen in zitten voor een voor die vereniging betaalbare prijs aan hen, verminder dan hun subsidie en maak ze verantwoordelijk voor hun gebouw. Levert wat geld op, bespaart subsidie en vaste lasten.*

Efficiente en doelmatige organisatie
Ga na of de efficiency van de gemeente goed is en ga meer doelmatig te werk. Laat verschillende onderdelen van de gemeente beter samenwerken en zorg ervoor dat alle neuzen dezelfde kant op staan.

- *Begin eerst bij jezelf, dus de organisatie, kijk dan naar je uitgavenpatroon extra, breng dat in balans met je wettelijke taken, als je dan nog iets overhoud, probeer dat dan slim in te zetten.*
- *In herhaling eerst die strakke sober organisatie alleen doen waar je echte van bent en niet met geld strooien. De gemeente hoeft dnet op iedere vraag financieel bij te springen.*
- *Doelmatiger werken levert heel veel op.*
- *Laat de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie beter samen werken. Heilige huisjes moeten verdwijnen. We moeten met elkaar naar een stip op de horizon en niet voor winst op de korte termijn gaan.*

Participatie
Zorg ervoor dat burgers worden betrokken en zet de talenten binnen de gemeente ook in!

- *Input blijven vragen, deze keer graag met een OPEN, objectieve vragenlijst in plaats van gesloten en richting een bepaalde kant sturend. Nu zijn veel antwoorden uit de vragenlijst niet objectief omdat de mensen eerst een bepaalde kant op gestuurd worden door een suggestieve informatievoorziening voor de vraag. Nu heeft het de Gemeente veel geld gekost (tijd, PR, en analyse achteraf) terwijl de waarde veel lager is door suggestieve vraagstelling. Een gemiste kans!*
- *Denk niet steeds in problemen, maar meer in uitdagingen. stimuleer de creatieve geesten die deze stad jarenlang welvaart en aanzien in de regio hebben gebracht.*
- *Maar geen ellelange overleggen.* Reactie op: *Efficientie en in gesprek gaan met belangengroeperingen. sportclubs ,wijkcommissies, ondernemers etc.*

Cliëntelisme stoppen
Stop met cliëntelismeen nepotisme. Zorg voor een minder partijdige beoordeling van projecten.

- *Raad stop met clientilisme Wees bereid over je schotten te kijken. En bepaal of je zelf dan in staat bent om de mioddelen adequaat te vinden of toch artikel 12.*
- *Geen geld uitgeven dat je niet hebt om onder je vriendjes en buurgemeenten in aanzien te stijden voor je eigen gerief.*
- *Minder dingen (partijdig) subsidiëren. Marktwerking gaat hierdoor soms kapot. Meerdere projecten die niet gesteund werden door de Gemeente terwijl een soortgelijk groter project wel gesteund werd. Waar is dan de onpartijdigheid. Gelijke rechten.* Reactie op: *Gebruiker betaald, wie gebruik maakt van een gebouw sportpark betaald.*

OZB hoger
De deelnemers noemen ook de verhoging van de OZB.

- *Verkopen voor kosten reductie, belasting verhoging voor meer inkomsten, ontzie de minima en huur niet te veel interim managers in - die zijn heel duur.*

- *Daarnaast de OZB iets extra verhogen, 10 %.* Reactie op: *Doelmatiger werken levert heel veel op.*

Artikel 12 worden

Ook zijn er een aantal deelnemers die pleiten om financiële steun aan te vragen middels een artikel 12 procedure.

- *Stop met refereren aan het focusaccoord. Maar stel een duidelijke visie op hoe men kijkt naar Bergen op Zoom en zijn omgeving naar de toekomst Wat voor gemeente wil je zijn. Pas daar je ambtelijk apparaat op aan. Investeer in de ambtelijke organisatie zodat zij in staat zijn goed te adviseren. Raad stop met clientilisme Wees bereid over je schotten te kijken. En bepaal of je zelf dan in staat bent om de mioddelen adequaat te vinden of toch artikel 12.*
- *De gemeente moet artikel 12 worden. Het is geen leuke maatregel maar we krijgen weer perspectief en de gemeente 'krijgt' ook miljoenen van het rijk. Ontwikel de Auvergnepolder, A locatie tussen de wereldsteden.*

Overige

Tot slot noemen de deelnemers onderstaande berichten:

- *Ga niet het hele gemeente apparaat reorganiseren - dat is stemmingmakerij van de zijlijn en kost veel geld aan interim managers.*
- *Gooi het kind niet weg met het badwater.* Reactie op: *Laten we zorgen dat we het mooi houden en het een fijne plek is om te wonen en te vertoeven.*
- *Gebruiker betaald, wie gebruik maakt van een gebouw sportpark betaald.*
- *Er zit in 60000 inwoners veel kennis en kunde, nut deze uit.*
- *Maak van het tekort niet zo'n probleem en bezuinig heel rustig aan. Neem de tijd om naar bezuinigingsmogelijkheden te kijken en verhoog de druk op Het Rijk om weer meer geld aan de gemeenten te geven na jaren forse bezuinigingen. In 2019 had het Rijk 19 miljard over, dat is een schande!*

Bijlagen

Bijlage 1: Uitleg van de Synthetron methode

Synthetrons	Synthetrons zijn opmerkingen waar de groep het mee eens of oneens is. Dat ontstaat door stemmen in je eigen minigroep van 5 deelnemers. Als de meerderheid het dan eens is gaan de opmerkingen migreren naar een andere minigroep. Steeds wordt bepaald of een mening verder mag migreren met de steun die dan ontstaat. Het resultaat is een lijst met Synthetrons die meer of minder draagvlak hebben. Wij hebben die onderverdeeld in niveaus: ▪ Top: > 90% eens ▪ High: > 70 % ▪ Medium: > 40% ▪ Low :> 15% ▪ Bottom: < 15%. Deze indeling is terug te vinden in de separate xls file (tab 'clustered'). Omdat in deze rapportage de opmerkingen geclusterd zijn, hebben we in de weergave het totaal aantal voor en tegenstemmers op en cluster opgeteld. Dan ga je voorbij aan de kracht van een enkel argument, zoals deze indeling van individuele synthetrons in top, high etc. niveaus.
Bipotrons	Bipotrons zijn meningen waarover men bipolair stemt. Zowel eens als oneens. Dat zijn nogal eens interessante meningen, want zij verdelen de groep en kunnen belangrijke discussiepunten zijn, die eerst opgelost moeten worden voordat je een onderwerp een stap verder kan brengen. Ook deze zijn in de separate xls file terug te vinden (in de tab 'all messages') met een blauwe achtergrond.
Supers	Supers of Super probers zijn berichten die ingebracht kunnen worden om het gesprek aan te wakkeren of om hypotheses te testen. Bij deze sessie zijn 5 Supers getest die in de vragenlijst zijn genoemd en kansrijk zijn. We wilden door het aan de hele groep voor te leggen testen of dit breed wordt gedeeld.

Bijlage 2: Vragenscript

Onderstaande vragen zijn in deze sessie aan bod gekomen.

1. Hoe vindt u het wonen en/of werken of ontspanning Bergen op Zoom? Wat zijn de mooiste punten, die u ook aan vrienden vertelt?
2. Wat zou uw voorkeur hebben? (1) alle gemeentelijke gebouwen (incl. sportvelden) verkopen, (2) Niet alles maar wel een deel, (3) Alleen leegstaande gebouwen, (4) Niets verkopen (5) Ik kan niet kiezen. Kies het nummer hieronder.
    a. Wat voor voorwaarde verbindt u aan verkoop? Wanneer kan het wel en wanneer niet?
3. Een specifieke groep gebouwen zijn de monumenten in onze gemeente. Bij deze gebouwen hebben wij als gemeente te maken met hoge onderhoudskosten. Zijn er voorwaarden waaronder volgens u dergelijke gebouwen wel verkocht kunnen worden?
4. Waar gaat uw voorkeur naar uit om te besparen op de kosten van de zwembaden: (1) De Schelp verkopen, (2) De Melanen verkopen, (3) Beide verkopen (4) Sluiten van 1 zwembad, (5) Anders exploiteren
    a. Er gaan aardig wat stemmen op voor anders exploiteren. Kunt u aangeven wat er anders moet zodat daar flink bezuinigd kan worden?
    b. Wat moet wel blijven of moet in ieder geval blijven of niet veranderen? (Met andere woorden wat zijn de randvoorwaarden die bij verkoop of anders exploiteren moeten worden gesteld)
5. Ziet u nog andere opties om te bezuinigen?
    a. Ziet u ook opties om de INKOMSTEN van de gemeente te VERGROTEN?
6. Om een sluitende begroting te krijgen kunnen we (1) toch impopulaire bezuinigingen doorvoeren/ hard bezuinigen. (2) Een beetje bezuinigen + verhogen van gemeentelijke belastingen (ongeveer 50/huishouden per jaar). Of (3) niet extra bezuinigen, maar per huishouden € 120 extra lasten verhogen. Wat heeft uw voorkeur en waarom?Alles overziend, wat is dan uw advies aan de gemeente?

Bijlage 3: Contact details Synthetron

Synthetron is vertegenwoordigd in 15 landen. Voor Nederland kunt u contact opnemen met:

- Leo Dijkema (leo.dijkema@synthetron.com) of 06 42812284
- Lucas de Jong (lucasdejong@synthetron.com) of 06 43867226
- Rick Peeters (rick.peeters@synthetron.com) of 06 51288509

Voor projecten en details van onze collega's in de rest van de wereld: zie www.synthetron.com